

Inleiding gescheiden ouders

Een scheiding is vervelend voor de ouders in kwestie, maar vooral ook voor de kinderen. Een scheiding vergt wennen aan een nieuwe situatie en vooral het goed regelen van de zorg voor de kinderen. Het is belangrijk om als kinderopvangorganisatie scherp te zijn bij gescheiden ouders.

Van belang is om elke situatie goed te bestuderen. Hoe loopt de relatie tussen ouders, in welke fase van het scheiden zitten ze, hebben beide ouders het ouderlijk gezag en zijn er goede afspraken gemaakt over het halen en brengen en de informatieverstrekking over het kind? Omdat iedere situatie anders is, kunnen we slechts algemene richtlijnen geven hoe te handelen. Neem bij twijfel contact met ons op. Bel de juridische helpdesk (020 8965133) of mail juridisch@kinderopvang.nl voor een (juridisch) advies op maat.

De Brancheorganisatie Kinderopvang heeft in samenwerking met BOinK en op basis van een document van de Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang de onderstaande richtlijnen voor de kinderopvang opgesteld.

Basis principes

Zijn ouders in scheiding of zijn ze gescheiden? Handel dan volgens de onderstaande principes:

- Een eventuele uitspraak van de rechtbank of afspraken in een convenant zijn leidend, tenzij de ouders hiervan schriftelijk afwijken of zijn afgeweken;
- Maak – zowel bij aangaan van het contract als gedurende het contract en na de scheidingsmelding - duidelijke afspraken met de ouders over het halen en brengen van het kind en de informatievoorziening;
- Beide ouders hebben in beginsel recht op informatie, ook niet gezaghebbende ouders, tenzij de rechter beslist dat de ouder zonder gezag geen informatie meer krijgt of als dit beter is voor het kind (zie verder “Informatieplicht en overdracht naar ouders”);
- Het belang van het kind staat zoveel mogelijk voorop;
- Wees onpartijdig, kies niet voor een bepaalde ouder;
- Bescherm ook pedagogisch medewerkers, die het in zo’n situatie emotioneel zwaar te verduren kunnen krijgen.

Gemaakte afspraken

Afspraken over het halen en brengen en de informatievoorziening worden normaal gesproken gemaakt bij het aangaan van de opvangovereenkomst met beide ouders. Na een aankondiging van een echtscheiding is het raadzaam aanvullende afspraken met de ouders te maken. Na de formele scheiding zijn de afspraken in het scheidingsconvenant met ouderschapsplan (d.w.z. zonder rechtelijke tussenkomst) of een gerechtelijke uitspraak, leidend. Willen beide ouders (incidenteel) afwijken van de gemaakte afspraken, zorg dan dat dit schriftelijk (ondertekend briefje of e-mail) door beide ouders wordt bevestigd.

Informatieplicht naar ouders

De gezaghebbende ouder heeft – onvoorwaardelijk – recht op informatie. De niet-gezaghebbende ouder heeft recht op informatie, mits hij of zij dit uitdrukkelijk verzoekt. De niet-gezaghebbende ouder heeft het recht om – op zijn of haar verzoek - door derden geïnformeerd te worden over zijn of haar kind. Niet alle informatie hoeft te worden verstrekt, enkel belangrijke feiten en omstandigheden, die bovendien betrekking hebben op de persoon van het kind of diens verzorging en opvoeding.

Contractvorming

Ouders tekenen in principe allebei het contract voor de kinderopvang. Het komt echter voor dat maar één van de ouders het contract heeft afgesloten. In dat geval is het raadzaam om, ter voorkoming van conflicten in de toekomst, dat bij het aangaan van het contract de rol en positie van de andere ouder ook besproken wordt.

Het is niet zo dat door een echtscheiding contracten automatisch (gedeeltelijk) ontbonden of beëindigd worden, tenzij dit uitdrukkelijk in een contract staat opgenomen. Wel is het van belang dat na de scheidingsmelding afspraken worden gemaakt met beide contractspartijen over de invulling van de opvanguren. Het contract kan, met instemming van beide contractspartijen, daarop aangepast worden. Mochten ouders het contract slechts op één naam willen zetten dan is het belangrijk dat er dan alsnog afspraken gemaakt worden over het eventuele halen- en brengen door de andere ouder, alsook de informatievoorziening richting die ouder.

Het ouderlijk gezag

De hoofdregels van het ouderlijk gezag zijn:

- 1) Bij de geboorte van een kind krijgt de moeder van rechtswege (automatisch) het ouderlijk gezag.
- 2) De vader krijgt het ouderlijk gezag indien hij:
 - a) Ten tijde van de geboorte van het kind gehuwd was met de moeder of een geregistreerd partnerschap was aangegaan met de moeder van het kind, of
 - b) Doordat dit gezag later – indien niet gehuwd en geen geregistreerd partner – aan hem is toegekend.

In dat laatste geval oefenen de ouders het gezag over hun minderjarige kinderen enkel gezamenlijk uit, indien dit op beider verzoek in het gezagsregister is aangetekend of de rechter het verzoek tot gezamenlijk gezag heeft toegekend.

Aan wie mag je het kind meegeven na een scheiding?

De hoofdregel is dat beide ouders recht hebben op overdracht van het kind tijdens het haalmoment, mits iets anders in onderling overleg is besloten of in een rechterlijke uitspraak is bepaald.

Ouders kunnen samen een convenant met een ouderschapsplan hebben afgesloten (zonder tussenkomst van de rechter) of de rechter heeft een regeling opgesteld over het ophalen van kinderen. De ouders moeten de kinderopvang organisatie hierover informeren en de kinderopvangorganisatie is verplicht om volgens deze regeling te handelen. Vraag als er sprake is van een scheiding actief na wat de gemaakte afspraken zijn. Je bent aansprakelijk als je niet volgens deze afspraken handelt! Mocht er tussentijds iets veranderen, dan moeten de ouders jou daarvan op de hoogte stellen. Hebben ze dat niet gedaan, dan houd je je strikt aan de gemaakte afspraken.

Geef het kind dus nooit mee aan de andere ouder of overige familieleden als dit niet volgens de afspraken is. Alleen wanneer er schriftelijke toestemming is van beide ouders kan van de afspraken worden afgeweken. Wees duidelijk over deze regels.

Vervelende situaties tijdens het ophalen

Het komt helaas toch regelmatig voor dat er vervelende situaties ontstaan waarbij één van de ouders het kind tegen de afspraken in wil ophalen. Bijvoorbeeld omdat het niet de dag is van de ouder. Deze situaties zijn erg vervelend en hebben veel impact op kinderen (in de eerste plaats), maar ook op pedagogisch medewerkers.

Loop je het risico dat zo'n situatie zich kan voordoen, ga dan proactief met pedagogisch medewerkers in gesprek en geef aan hoe zij dan moeten handelen:

- Scherm het kind af, breng het kind het liefst naar een ruimte waar het geen contact met de desbetreffende ouder kan hebben;
- Weiger de betreffende ouder toegang tot het pand en wijs de ouder op de gemaakte afspraken of het rechterlijke vonnis;
- Informeer zo spoedig mogelijk de andere ouder over de situatie;
- Vertrekt de ouder in kwestie niet en ontstaat een dreigende situatie waarbij de veiligheid van zowel de andere kinderen als de medewerkers op het spel staat en er niet tijdig hulp ter plekke is, informeer dan de politie (eventueel via 112);

Informeer het management van de kinderopvangorganisatie over het voorval. Zorg in dit soort situaties ook voor goede nazorg voor pedagogisch medewerkers en eventueel ook voor de kinderen. Dit soort situaties zijn spannend en indringend en zijn voor zowel personeel als kinderen emotioneel impactvol.

Wees alert op signalen van het kind!

In scheidingen komt het voor dat beide ouders geen contact meer met elkaar hebben. Het beeld rondom het welzijn van het kind is dan incompleet. Daarin kan de kinderopvang een belangrijke rol spelen, door signalen van of over het kind te monitoren en waar nodig het gesprek aan te gaan met ouders (gezamenlijk of beiden afzonderlijk). Het welzijn van het kind staat altijd voorop.

Houd je hierbij wel aan de regels rondom de informatievoorziening. Dus enkel informatie verstrekken aan een niet-gezaghebbende ouder op zijn uitdrukkelijk verzoek. Daarbij blijven de contractafspraken in deze leidend. Indien slechts één ouder contractspartij is zal met hem of haar afspraken gemaakt moeten worden, alvorens de kinderopvangorganisatie contact mag opnemen met de andere ouder.

Harmonieuze scheiding

Als ouders scheiden en ze maken geen duidelijke (schriftelijke) afspraken omtrent de opvang omdat alles in goed overleg lijkt te gaan, is het toch raadzaam om met de ouders schriftelijk afspraken te maken. De constructieve situatie kan snel omslaan en dat is niet goed voor het kind. Daarnaast komt ook je aansprakelijkheid als kinderopvangorganisatie om de hoek kijken.

Vechtscheiding

Als de situatie escaleert en uitloopt op een zogenaamde 'vechtscheiding' kan het kind daar nadelige gevolgen van ondervinden. Ouders kunnen zo met elkaar strijden, elk overtuigd van hun eigen gelijk, dat ze niet meer in de gaten hebben dat het kind eronder lijdt. Probeer hierover te communiceren met de ouders en wijs op de mogelijkheid van een mediator, een Ouder- en Kind team, Villa Pinedo of Ouderschap Blijft. Neem in het uiterste geval contact op met Veilig Thuis.

Goede intake = het halve werk!

Maak in iedere situatie (niet-gescheiden, gescheiden of in scheiding) tijdens de intake duidelijke afspraken op papier over informatie en overdracht en geef daarbij duidelijk aan dat deze afspraken leidend zijn, tenzij de contractspartij(en) hier schriftelijk van afwijkt/afwijken of er een rechterlijke uitspraak ligt. Bespreek aan wie het kind meegegeven mag worden. Wijs ouders erop dat wijzigingen hierin altijd schriftelijk doorgegeven moeten worden, bevestigd door beide ouders. Wijs ouders op huisregels, zoals het voeren van tienminutengesprekken met beide ouders tegelijk.

Meer informatie?

Wil je meer informatie, achtergrond en tips voor je pedagogisch medewerkers download dan de volgende documenten via de links.

- [Scheiding en Kinderopvang \(met o.a. 10 gouden tips voor pedagogisch medewerkers\)](#)
- [Villa Pinedo \(met o.a. informatie voor kinderen \(>4\) en ouders\)](#)